

KULTURUTSKOTTETS BETÄNKANDE 4/2002 rd

Regeringens proposition med förslag till lag om ändring av 1 § lagen om antagningsregistret och studentexamensregistret

INLEDNING

Remiss

Riksdagen remitterade den 3 april 2002 en proposition med förslag till lag om ändring av 1 § lagen om antagningsregistret och studentexamensregistret (RP 35/2002 rd) till kulturutskottet för beredning.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- regeringsråd Matti Rajakylä, undervisningsministeriet
- överinspektör Jorma Lehtomäki, arbetsministeriet
- bildningsinspektör Tapio Toivonen, länsstyrelsen i Södra Finlands län

- länsbildningsråd Pertti Kokkonen, Uleåborgs länsstyrelse
- rektor Timo Luopajarvi, Stadia — Helsingfors yrkeshögskola
- sakkunnig Päivi Rajala, Finlands Kommunförbund
- ombudsman Airi Jaro, Undervisningssektorns Fackorganisation OAJ rf
- rektor Pentti Rauhala, Rådet för yrkeshögskolornas rektorer ARENE rf
- utbildningspolitiska sekreteraren Jenny Lauronen, Förbundet för studentkåren vid yrkeshögskolorna i Finland — SAMOK rf
- studiehandledare, ordförande för gymnasiekommittén Anu Turunen, Suomen opinto-ohjaajat ry.

PROPOSITIONEN

Regeringen föreslår att lagen om antagningsregistret och studentexamensregistret ändras. Enligt propositionen skall de uppgifter som för närvarande ankommer på länsstyrelserna i den gemensamma ansökan till yrkeshögskolorna skötas av yrkeshögskolorna själva. Registeransvarig för antagningsregistret är utbildningsstyrelsen. Då det gäller registret för gemensam ansökan till yrkeshögskolorna skall yrkeshögskolor-

na enligt propositionen delta i registerföringen i stället för länsstyrelserna. I övrigt fortgår ansökningssystemet för yrkeshögskolorna i sin nuvarande form.

Lagen avses träda i kraft så snart som möjligt sedan den har antagits och blivit stadfäst. Lagen är tänkt att tillämpas första gången i gemensam ansökan till yrkeshögskolorna för utbildning som inleds läsåret 2003—2004.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Motivering

Av de orsaker som nämns i propositionen och på grundval av erhållen utredning finner utskottet propositionen nödvändig och lämplig. Utskottet tillstyrker lagförslaget, men med följande anmärkningar.

Syftet med propositionen är att de praktiska åtgärder som ansluter sig till den gemensamma ansökan skall skötas på det ställe där också antagningen görs dvs. i yrkeshögskolorna. Enligt vad utskottet erfarit har länsstyrelserna i och för sig skött sina uppgifter i samband med den gemensamma ansökan till yrkeshögskolorna bra. Utskottet omfattar dock motiveringen i propositionen om att lagändringen således endast betyder att de praktiska åtgärderna överförs till yrkeshögskolorna. I övrigt fortgår ansökningssystemet för yrkeshögskolorna i sin nuvarande form. Också efter reformen finns det fortfarande bara ett riksomfattande system för ansökan till yrkeshögskolorna. Det nya systemet kan enligt utskottet anses vara enklare därför att ett mellanskede i den gemensamma ansökningsprocessen faller bort. Sökanden har direkt kontakt med den läroanstalt till vilken han eller hon söker.

Vid utfrågningen av sakkunniga i utskottet har lagändringen motiverats med ökad autonomi för yrkeshögskolorna. Utskottet understryker att det är frågan om en separat lagändring och avsikten med den är inte att ta ställning till yrkeshögskolornas position.

Utskottet har uppmärksamgjorts på om den studerandes rättssäkerhet garanteras efter reformen. Det har bland annat lyfts fram farhågor för att man inte i alla yrkeshögskolor känner till grunderna för intagning till utbildningsområden i de olika yrkeshögskolorna. Det har också ifrågasatts om studerande i fråga om grunderna för intagning till alla yrkeshögskolor vägleds med lika stor sakkunskap, t.ex. i det fall att studeranden inte har fyllt i varje punkt som gäller ansökan på intagningskortet rätt. Utskottet understryker yrkeshögskolornas ansvar för att den studerandes rättssäkerhet garanteras.

Utskottet menar att det inte med tanke på rättssäkerheten torde finnas några problem i anknytning till att uppgifterna lagras. Ansökningarna lagras också efter reformen i ett riksomfattande ADB-system. Med stöd av erhållen utredning konstaterar utskottet att det tekniskt inte ens är möjligt att en yrkeshögskola ur systemet skulle kunna inta sökanden som har andra önskemål beträffande ansökningen.

Utskottet vill understryka det växande behovet av studiehandledning bland studerandena överlag. Större satsningar bör göras på utbildningen av studiehandledare. Utskottet finner det klart att denna reform också ökar behovet av studiehandledning bland studerandena. Studerandena på andra stadiet har enligt de sakkunniga utskottet har hört redan nu haft svårt att skapa sig en bild av yrkeshögskolorna och deras breda utbud. Hittills har det varit möjligt att använda handledningstiden i huvudsak till att reda ut yrkeshögskolornas studieutbud när den handledning som gäller ansökningen har klarats av genom att redogöra för ett enda riksomfattande ansökningssystem. När läget nu ändras kommer behovet av handledning att öka.

Utskottet anser att reformen av det gemensamma ansökningssystemet förutsätter regionalt samarbete mellan yrkeshögskolorna. Om yrkeshögskolorna samarbetar kring informationen och marknadsföringen hindrar detta för sin del också eventuella överdrifter i marknadsföringen.

Utskottet betonar att yrkeshögskolorna tydligt bör särskilja den i dagens läge ofta aggressiva marknadsföringen från den myndighetsuppgift som förutsätter att handledningen och rådgivningen i anknytning till den gemensamma ansökningen genomförs utifrån jämlika premisser också då det gäller dem som söker till andra yrkeshögskolor.

Enligt propositionen beräknas behovet av personal för uppgifter som gäller gemensam ansökan till yrkeshögskolorna uppgå till 29 årsverken, dvs. 0,5—1,5 årsverken per yrkeshögskola. Enligt vad utskottet har erfarit kan en del av detta behov tillfredsställas om den nuvarande per-

sonalen i större utsträckning koncentrerar sig på uppgifter i anknytning till den gemensamma ansökan, men det behövs också ny personal. Den gemensamma ansökan för antagningen på hösten och höstens gemensamma ansökan för antagningen på våren föranleder bara uppgifter på viss tid. Utskottet har dock sina dubier om huruvida det i regeringens proposition föreslagna anslaget på 500 000 euro per år under en treårstid är tillräckligt. Utskottet konstaterar att anslaget inte är tillräckligt stort. Utskottet understryker att kommunerna inte bör ges nya uppgifter utan full finansiering. Utskottet finner det också lämpligt att länsstyrelsernas nuvarande yrkeskunniga personal, som deltar i de gemensamma ansökningarna, utses till utbildare när det nya systemet införs. På detta sätt kan yrkesskicklig-

heten bland dem som nu handhar uppgifterna också utnyttjas efter reformen, menar utskottet.

Utskottet anser att det är nödvändigt att regeringen noggrant följer med att yrkeshögskolorna genomför informationen effektivt och objektivt när det nya antagningsregistret har införts. Vid behov bör åtgärder vidtas för att garantera studerandenas rättssäkerhet och se till att de får tillräcklig information om grunderna för antagningen och andra omständigheter i anslutning därtill.

Förslag till beslut

På grundval av det ovanstående föreslår kulturutskottet

att lagförslaget godkänns utan ändringar.

Helsingfors den 4 juni 2002

I den avgörande behandlingen deltog

ordf. Kaarina Dromberg /saml
vordf. Jukka Gustafsson /sd
medl. Tapio Karjalainen /sd
Tanja Karpela /cent
Jyrki Katainen /saml (delvis)
Inkeri Kerola /cent
Timo E. Korva /cent
Irina Krohn /gröna

Margareta Pietikäinen /sv
Osmo Puhakka /cent
Leena Rauhala /kd
Säde Tahvanainen /sd
Ilkka Taipale /sd
Irja Tulonen /saml
Unto Valpas /vänst
Pia Viitanen /sd.

Sekreterare var

utskottsråd Marjo Hakkila.